

Евро

Какво трябва да знаем за прехода към новата валута?

София,
2025 г.

АКТИВНИ ПОТРЕБИТЕЛИ

От 1 януари 2026 г. България ще стане двадесет и първия член на еврозоната. Това е ключова стъпка в икономическата и финансовата интеграция на страната ни в Европейския съюз. Еврото е не само основната валута за страните от еврозоната, но и втората по значимост в световната търговия след щатския долар. Левът от години е стабилно обвързан с еврото, което значително улеснява прехода към новата валута. Приемането на еврото в страната носи със себе си нови възможности, но и ще и повдигне редица въпроси сред българските потребители, на които ние сме готови да отговорим.

Ние в асоциация „Активни потребители“ защитаваме правата и интересите на потребителите, като предоставяме информация, осигуряваме съдействие при нарушени права и интереси, работим по усъвършенстване на законодателството. Всяка седмица публикуваме бюлетин с най-важните и полезни за потребителя новини и препоръки. Можете да се абонирате за нашия бюлетин напълно безплатно чрез сайта или чрез долупосочения QR код, както и да разгледате интересните материали в нашия сайт и в канала ни за видеа.

КЪМ САЙТА

КЪМ БЮЛЕТИНА

КЪМ YOUTUBE
КАНАЛА

Общата европейска валута

Евروزоната е обединение на онези държави членки на ЕС, които са въвели еврото като своя национална валута. Общата валута, единната парична политика, целяща ценова стабилност и координацията на икономическите и фискалните политики, са ключовите характеристики на Икономическия и паричен съюз (ИПС). Всички новоприсъединили се държави членки на ЕС участват в ИПС с дерогация по отношение на общата валута и единната парична политика до момента на тяхното присъединяване към еврозоната (с изключение на Дания), с което те стават пълноправни участници и в Икономическия и паричен съюз.

Когато еврото беше въведено за първи път през 1999 г., еврозоната беше съставена от 11 от тогавашните 15 държави членки на ЕС. Броят на участващите държави се увеличи до 12 на 1 януари 2001 г. с присъединяването на Гърция. На 1 януари 2007 г. Словения стана 13-ия член на еврозоната, последвана година по-късно от Кипър и Малта, от Словакия на 1 януари 2009 г., Естония на 1 януари 2011 г., Латвия на 1 януари 2014 г., Литва на 1 януари 2015 г. и Хърватия на 1 януари 2023 г.

Всички държави членки на ЕС имат задължението да се присъединят към еврозоната, когато изпълнят необходимите условия за въвеждане на еврото, дотогава те участват в Икономическия и паричен съюз на ЕС като държава членка с дерогация. Единственото изключение е Дания, която има право на неучастие, посочено в протокол, приложен към Договора, въпреки че при желание в бъдеще страната може да въведе еврото. Андора, Монако, Сан Марино и Ватикана са приели еврото като своя национална валута по силата на специални парични споразумения с ЕС и могат да издават свои собствени евромонети в рамките на определени ограничения. Черна гора и Косово също са приели еврото като национална валута, но с едностранни актове. Тъй като нито една от шестте държави не е членка на ЕС, те не са част от еврозоната. Държавите членки на еврозоната, са 20 и това са: Австрия, Белгия, Германия, Гърция, Естония, Ирландия, Испания, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Нидерландия, Португалия, Словакия, Словения, Финландия, Франция и Хърватия.

Двойно обозначаване на цените

От 8 август 2025 до 8 август 2026 цените на стоките и услугите в България се обявяват в 2 валути – лева и евро. Какво трябва да знаем, за да не се объркваме?

Основни периоди

8.8.2025 – 31.12.2025 До края на календарната 2025 година ще се разплащаме само в левове, а двойното обозначаване само ще ни помага да свикваме с евровите стойности.

1.1.2026 – 31.1.2026 През първия месец от въвеждането на новата валута ще можем да плащаме и в лева, и в евро, а търговците ще ни връщат ресто само в евро (преимуществено) или само в лева (ако нямат наличност в евро). Връщането на ресто едновременно в две валути ще е забранено.

1.2.2026 – 8.8.2026 До август 2026 година ще се разплащаме само в евро, а цените ще продължат да се показват в двете валути.

Кои стоки и услуги ще са с две цени?

Всички стоки и услуги предлагани на потребители трябва да имат две цени - в лева и в евро. Има само няколко изключения:

- стоки, чиито цени са поставени върху тях в процеса на производство и при които поставянето на двойна цена е технически невъзможно.

Пример: книга с отпечатана на нея цена.

- акции на приносител и платежни инструменти извън обхвата на Закона за платежните услуги и платежните системи

- цената на тютюневи изделия, поставена върху бандерола

- цената на моторни горива (бензин, дизел, газ, метан), поставена върху външните информационни табели и колонките за зареждане на бензиностанциите

- цената за превоз на таксиметровите апарати (не и на табелката на стъклото на такси)

- издаване на фактури, кредитни и дебитни известия

- цената на етикет от електронна везна

- цената на автомати на самообслужване

- цената върху персонални карти за пътуване

- цена на книги, учебници, учебни помагала и други печатни произведения, включително познавателни книжки и учебни комплекти, детски книги с илюстрации, за рисуване или оцветяване, печатни или ръкописни нотни издания.

Изброените изключения не освобождават търговците от задължението да предоставят информация в две цени, но трябва да го направят по друг подходящ начин. Например, на входа или вътре в бензиностанцията могат да се поставят информационни табла с две цени, а цената на такситата трябва да се обявява в две цени на стикерите на стъклото, на сайтовете на таксиметровите компании, на таксиметрови стоянки, където оперира само една компания (напр. на летището) и др.

Как се изчислява курса?

Всички цени трябва да бъдат изчислени на базата на основния курс 1 € = 1.95583 лв., но закръглени до два знака. Правилото е – когато третият знак след десетичната запетая е 0,1,2,3 или 4 се закръглява надолу, когато е 5,6,7,8 или 9 се закръглява нагоре.

Примери:

Стока с цена 5 лева ще е равна на 2,56 € (2,556459 без закръгление).

Стока с цена 50 лева ще е равна на 25,56 € (25,56459 без закръгление).

Общо правило

Съгласно разпоредбите на ЗВЕРБ цените в евро и в лева се поставят в непосредствена близост, изписват се ясно, четливо, недвусмислено и лесно разбираемо, с еднакъв размер на шрифта, по начин, който не въвежда потребителите в заблуждение, като двете цени са придружени с изписване на съответната валута, отличителен знак или съкращение, позволяващи лесното им разпознаване.

Това се отнася, както за физическите обекти, така и за онлайн магазините на търговците.

Особени случаи

Когато услугата се предлага извън търговския обект, търговецът трябва да информира потребителя за нейната цена и, че когато услугата се предлага в търговския обект, търговецът трябва да посочи цената по разбираем начин и на място, което е лесно видимо извън търговския обект.

При търговски съобщения и реклама в аудио- и видеоформат цените може да се представят устно само в левове до датата на въвеждане на еврото, а след нея – само в евро.

Когато обозначението на цената за единица мярка на стоката (напр. литър или килограм) е задължително, търговецът може посочи в две валути само продажната цена на стоката.

При съобщения за намаляване на цените на стоките и услугите, което се изразява в абсолютна стойност или в процент, търговецът може да обозначи в две валути само крайната цена.

Пример:

Хладилник

~~839,99~~ лв.

713,99 лв. / 365,06 €

При съобщения за сравняване на цените на стоките и услугите търговецът може да обозначи в две валути само крайната цена.

Двойно обращение на лева и евро

От 1 до 31 януари 2026 в обращение ще бъдат и лева, и еврото а търговците са задължени да приемат плащания в брой и в двете валути

Плащанията се извършват в лева или евро по избор на потребителя без допълнителни такси за превалутиране. Всички цени следва да бъдат ясно обозначени в двете валути съгласно правилата за двойно обозначаване.

Връщане на ресто

При заплащане в брой (в лева или евро) рестото се връща изцяло в евро. При липса на монетна наличност в евро рестото се връща изцяло в лева. Ако търговецът няма техническа или касова възможност да осигури точно ресто в евро, следва да предложи алтернативна разумна възможност. Превалутирането на рестото се извършва по официалния валутен курс и с прилагане на закръгляването до 2 знака (виж примера на стр. 5).

Информиране на потребителите

Търговците следва да поставят на видно място в обекта уведомление, че в преходния период се приемат плащания и в двете валути;

Потребителят трябва да е уведомен чрез табели или устно, че е препоръчително рестото да бъде върнато в евро, независимо от валутата на плащането.

Препоръки към търговците

- Търговците трябва да се снабдят с евромонети от търговските банки през декември 2025г. и да поддържат достатъчно количество разменни монети и банкноти през януари 2026.
- Персоналът следва да е обучен за работа с двете валути и превалутиране по фиксирания курс.
- С оглед плавното преминаване към новата валута следва да се насърчава използването на евро при плащания.

Съвет за потребителите

За да намалите риска от връщане на грешно ресто, избягвайте плащането в лева през този период, а сменете останалите ви левове в банката и плащайте приоритетно в евро.

Плащането с карта също способства за избягване на рисковете.

Отражение върху цените

Сама по себе си смяната на валутата не би трябвало да създава спекулативна ситуация и да се отразява негативно. Спекулата е възможна там където има нарушена конкуренция и нейните пороци се проявяват без значение с каква валута се търгува. И все пак смяната на валутата създава предпоставки за промени в някои цени.

Закръгления в цените

Една от неизбежните последици при смяна на валутата са закръгленията в цените. Психолозите отдавна са установили, че хората възприемат най-силно първата цифра в цената и затова масово срещаме цени завършващи на X,99. За наш късмет обменният курс в България е 1,95583, което естествено води закръгленията надолу. Например, настояща цена от 9,99 лева има еурова равностойност от 5,11€ и най-логичното закръгляване води към 4,99€, въпреки че повечето потребители биха прогнозирали закръгляване към 5,99€.

Вендинг автомати

Специфична разновидност на закръгленията се наблюдава при вендинг автоматите. В България голяма част от тях връщат ресто, което означава, че цените могат да не се закръгляват, но по-вероятно е те да не боравят с най-дребните монети от 1,2 или 5 евроцента, което ще води към закръгления най-малко към 10 евроцента в цените. Например, ако едно кафе от автомат сега струва 1 лев (0,51 евроцента), то най-логичното закръгляване би водило надолу към 50 цента, но не са изключени и закръглявания нагоре.

При автоматите, които не връщат ресто закръгляването надолу е още по-вероятно, защото, ако сегашна цена от 1 лев (0,51 евроцента) се закръгли нагоре към 1 евро, тя ще стане почти двойна, което силно би намалило оборотите на търговците.

Етикети на международни вериги

Всеки от нас е виждал в магазини на международни вериги етикети с множество цени в различни валути, в които оперира търговецът. Те не са идентични измерени през обменните курсове. Например, на етикета на детска дрешка виждаме цена от 8 лева и 5€. Това означава, че е много вероятно след смяната на валутата цената на тази дрешка да не бъде 4,09€, а да остане еуровата цена от 5€.

Защитни елементи на евробанкноти

Новата валута е все още непозната за повечето от нас, но евробанкнотите има елементи срещу фалшификации. Нека разгледаме елементите на банкнотите от

В левия и в десния край има поредица от къси релефни линии

Релефни са основното изображение, надписите и голямото число, съответстващо на номиналната стойност

Смарагдово зелена лента, която променя цвета си от зелен в тъмносин на светлина

Допълнителни защитни елементи, видими на ултравиолетова светлина

Холограмна линия, видима под наклон, която изобразява номиналната стойност

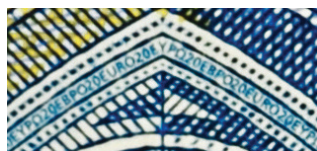

твърди и шумящи

т редица защитни
серия „Европа“.

Холограма с номиналната
стойност на банкнотата

Прозорче с портрет на
Европа в холограма

Портретен воден
знак на Европа

Осигурителната нишка под формата
на тъмна линия със символът „€“ и но-
миналната стойност на банкнотата като
миниатюрни бели надписи

банкноти

Как изглеждат новите пари?

Копюри

Първа серия

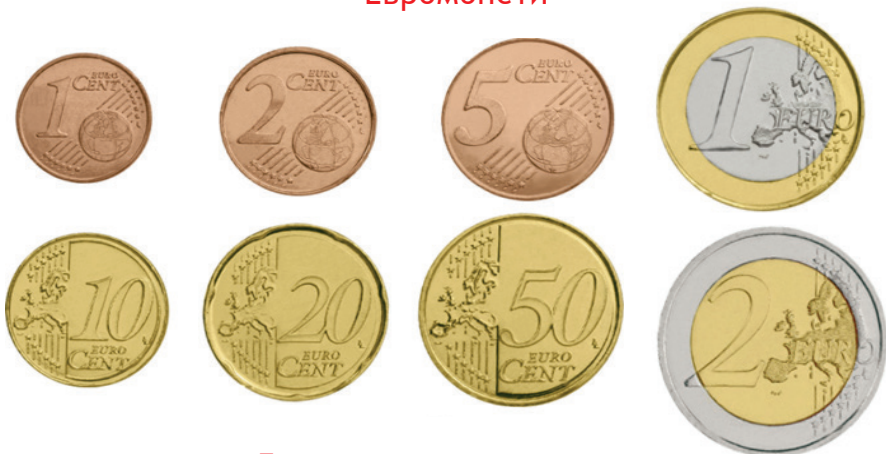
Серия „Европа“

Банкнотата постепенно излиза извън обращение и няма да се използва в бъдеще.

Евромонети

Българските евромонети

Как да обменяме левове в евро?

Българската народна банка обменя безплатно, в неограничено количество и без ограничение във времето банкноти и монети от левове в евро по официалния валутен курс.

Кога и къде ще е най-изгодно да обменяме от левове в евро?

	До 31.12.2025 г.	1.1 - 30.6.2026	30.6 - 1.12.2026
Обменни бюра	Курсова разлика	Курсова разлика	Курсова разлика
Търговски банки	Курсова разлика / фиксирана такса	Безплатно	Курсова разлика
Български пощи	Не предлага	Безплатно	Курсова разлика
БНБ	Безплатно	Безплатно	Безплатно

* За обмяна на суми над 15000 евро трябва да се попълни декларация за произход на средствата. Възможно е и при по-ниски суми да се изиска попълване на декларация.

В БНБ няма ограничения за количеството на обменените пари. В кредитните институции също няма да има ограничение на количеството през първите 6 месеца, като за суми над 30 000 лв. на една трансакция се прави стандартната предварителна заявка от 3 работни дни. През първите 6 месеца от датата на въвеждане на еврото „Български пощи“ ЕАД ще обменят банкноти и монети от левове в евро в размер до 1 000 лв. на ден за едно лице. За суми в размер от 1 000 лв. до 10 000 лв. на ден трябва да бъде подадена предварителна заявка от 3 работни дни само в предварително обявени пощенски клонове в страната.

За разлика от парите в брой, чието преобразуване е сравнително трудоемка и логистично по-трудна задача, парите, държани в банкови сметки и по платежни сметки при други доставчици на платежни услуги, ще се преобразуват в евро веднага, без да е необходим преходен период. В месеците, преди въвеждането на еврото, гражданите ще могат да депозират възможно най-много левови банкноти и монети в банкови сметки, където ще бъдат автоматично превалутирани на 1 януари 2026, след което безкасовите плащания ще се извършват само в евро.

Превалутиране на депозити и кредити

Превалутирането на левове в евро по сметки при банки и други доставчици на платежни услуги ще се извърши автоматично на 1 януари 2026 година. Всички средства в левове във всички видове сметки в местни банки и доставчици на платежни услуги ще бъдат превалутирани в евро еднократно и безплатно.

Ще се отрази ли превалутирането на лихвения процент на кредитите и депозитите?

Ако договореният лихвен процент по кредит/депозит е **фиксиран**, банката трябва да продължи да прилага фиксиран лихвен процент и след въвеждането на еврото. Преминването от фиксиран лихвен процент в левове към фиксиран лихвен процент в евро не може да води до по-неблагоприятни условия или резултати, както за клиента, така и за банката.

Ако договореният лихвен процент по кредит/депозит е **променлив**, той ще бъде преобразуван по методика, която гарантира, че резултатното лихвено плащане в евро е еквивалентно на това в левове към датата на извършване на конверсията.

Как ще се превалутират кредитите от левове в евро?

Въвеждането на еврото не изисква промени в съществуващите договори за заеми, независимо дали те са заеми в левове или заеми с валутна клауза в евро.

От деня на въвеждането на еврото всички заеми, първоначално отпуснати в левове, или заеми с валутна клауза в евро ще се считат за заеми в евро. Не се допуска превалутирането да се използва като условие за преговаряне на клаузи по вече сключени договори между банките и техните клиенти или като основание за други подобни действия от банките по отношение на техните клиенти, които биха ги поставили в по-неблагоприятна финансова позиция спрямо позицията им преди превалутирането. Същото ще важи и за небанковите финансови институции, които предоставят кредити на клиенти.

Сигнали за нарушения

Въвеждането на еврото у нас ще бъде новост, която ще изисква висока организираност от институциите, дисциплина, много добра информираност на потребителите и спазване на всички правила от тяхна страна. И все пак, като един нов за нашата страна процес, са възможни някои нарушения – неволни, от страна на институции, и преднамерени – от някои търговци.

Къде ще могат да подадат сигнали в такива случаи потърпевшите потребители?

- **Националната агенция за приходите** – когато нарушенията са свързани с издадени разплащателни документи на граждани, или когато търговец е увеличил цените на предлаганите от него стоки и услуги без това да е обосновано от обективни икономически фактори;

- **Комисията за защита на потребителите** – когато нарушенията са свързани с двойното обозначаване на цените или с друго подвеждане на потребителите, или когато търговец е увеличил цените на предлаганите от него стоки и услуги без това да е обосновано от обективни икономически фактори;

- **Българската народна банка** – при нарушения на поднадзорните на БНБ кредитни институции;

- **Комисията за финансов надзор** – при нарушения на поднадзорните на КФН банки и инвестиционни посредници, изпълняващи функциите на депозитари, лица, управляващи алтернативни инвестиционни фондове, организирани пазари на ценни книжа;

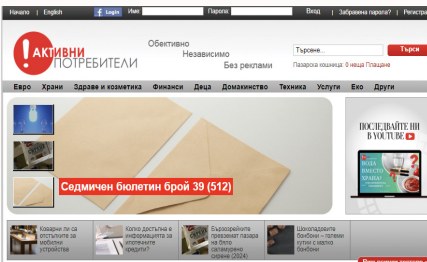
- **Министърът на електронното управление** – когато административните органи, лицата, осъществяващи публични функции, и организацията, предоставящи обществени услуги, не са привели информационните си системи, обработващи финансова информация, в съответствие с изискванията на Закона за въвеждане на еврото в Република България и на Закона за електронното управление.

- **Комисия за финансов надзор** – за нарушения в застрахователния сектор и в този на допълнителното пенсионно осигуряване.

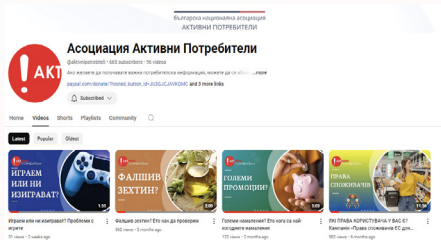
Полезни съвети

- Не обменяйте левове преди 1 януари 2026, защото може да заплатите курсова разлика или такси!
- Не обменяйте пари извън банките, пощите или обменните бюра (работят с комисионна), за да избегнете измами!
- Не откликвайте на никакви покани за смяна на пари у дома. Възможно е да ви пласират фалшиви копюри, неточни суми или просто да ви ограбят!
- Не се презапасявайте! Не са налице никакви условия за резки промени на цени на пазара.
- Не подписвайте никакви анекси към текущи договори или каквото и да е във връзка с въвеждането на еврото! Не откликвайте на имейли или съобщения в социалните мрежи във връзка с промени в договори!
- Ако имате пощенски марки, лотарийни билети, купони за отстъпка, купони за стойността на върнати стоки, ваучерите, ваучери за храна или подарък в левове, ще могат да се използват и след датата на въвеждане на еврото до изтичане на срока им или до изчерпване на наличностите.
- При намаляване на цените обозначение в две валути може да се постави само на крайната цена.
- Ако имате налични левове през януари 2026 година, е по-добре да ги обмените в банка и да пазарувате в евро, отколкото да ги харчите в магазина. Така ще избегнете рисковете при превалутиране на рестото.
- При връщане на ресто в евро обърнете специално внимание на монетите от 1 и 2 евро. Поради визуалната си прилика е възможно да ви върнат лев вместо евро.
- Ако имате възрастни родители или трудно подвижни близки, можете да им помогнете като смените пари в банката вместо тях.
- Още информация за защитните механизми на банкнотите можете да намерите: в сайта на БНБ, evroto.bg или ecb.europa.eu.
- Можете да сравнявате цените в търговските вериги ежедневно на платформата kolkostruva.bg.

Сайт: www.aktivnipotrebiteli.bg

YouTube: www.youtube.com/@aktivnipotrebiteli

Дарете

За да можем да предоставяме още полезна информация и тестове имаме нужда от вашата подкрепа. Дори най-дребната сума ще ни помогне да бъдем още по-полезни, защото заедно сме по-силни.

